N. 306. 1837

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Woensdag 27 December.

Frankrijk.

PARIJS, den 23sten December.

De kamer der gedeputeerden houdt zich nog steeds bezig met het onderzoek van de geloofsbrieven harer leden. De verkiezing van den heer *Lefebvre*, die tot mede-kandidaat den heer *Lafitte* had, is na eenige levendige discussie, waarbij de oppositie zich met kracht heeft laten hooren, door de meerderheid goedgekeurd. De ministeriele bladen verheugen zich over dezen uitslag en doen in het oog vallen, dat er, nadat men zich nu reeds acht dagen met het onderzoek der volmagten van de leden bezig houdt, nog nog niets gebleken is van de geweldage middelen of tot omkooping, waarvan de oppositie zoo hoog opgegeven heeft dat bij de verkiezingen hadden plaats gehad.

De kamer is thans reeds vrij voltallig; slechts vijftig of zestig leden zullen er ontbreken, hetgeen voor eene zeldzaamheid bij den aanvang der zitting wordt gehouden. Een tiental leden zal er wegens andere betrekkingen de zitting niet kunnen bijwonen. — Men denkt dat aanstaanden maandag of dingsdag de verificatie der volmagten zal afgeloopen zijn. Men zal zich dan met het presidentschap bezig houden.

De heer *Lamartine* heeft een langen brief aan de kiezers van Bergues geschreven, om hen de redenen te ontvouwen, die hem hebben doen besluiten om, het mandaat der kiezers van Macon aan te nemen. Hij zegt onder anderen, dat hij zich jegens hen niet verbonden had, dan in geval hij slechts door één collegie te Macon was gekozen, maar dat hij nimmer verwacht had aldaar door de beide collegien te zullen gekozen worden.

In de kamer der pairs is de heer *Portalis* met de redactie van het ontwerp van adres in antwoord op de openingsaanspraak belast.

— De kommandant van het gewezen spaansch britsch legioen *O'Donnel*, is na hier eenige dagen vertoefd te hebben, heden naar Londen vertrokken.

— Door het gouvernement zijn dezer dagen weder nieuwe bevelen naar de spaansche grenzen gezonden, om den toevoer aan de karlisten te verhinderen.

— Het ministerieel avondblad *la Charte*, houdt eene telegraphische depeche uit Bajonne van den 21sten, waarbij de verwachtte ministeriele verandering te Madrid aangekondigd wordt. Haar inhoud is deze:

Madrid, den 17den December.

» Het nieuwe kabinet is tot stand gekomen; het bestaat uit den graaf *Ofalia* als eersten staatssecretaris en president van den raad.

» Den generaal *Espartero*, minister van oorlog (het interim blijft de baron *del Solar* waarnemen).

» Den heer *Mon*, minister van finantien.

» Den heer *Someruelos*, president der cortes.

» Den heer *Castro*, minister van justitie.

» De nieuwe minister van marine is nog niet bekend."

Het ministerieel avondblad voegt bij dit berigt, dat de nieuwe president van het bestuur te Madrid, de heer *Ofalia*, onder *Ferdinand VII* tot lid van den raad van regentschap werd benoemd; hij maakte deel uit van het ministerie onder den heer *Zea*, en was onder de restauratie spaansch gezant te Parijs.

— De berigten uit Madrid gaan tot den 14den December. De beide kamers waren vergaderd geweest, zonder dat de ministers van het vorig kabinet, met uitzondering van dien van justitie, tegenwoordig waren. In den senaat waren de woorden, door de koningin, op het adres van antwoord op de openings-aanspraak, uitgesproken, gelezen geworden; zij hielden hoofdzakelijk, dat zij het adres in overweging zou nemen en steeds met belangstelling de vaderlandlievende wenschen en gevoelens van den senaat aanhooren.

De brigadier *Narvaez* was tot den rang van marechal de camp bevorderd.

Vele geruchten waren te Madrid, reeds den 14den, omtrent de ministeriele verandering in omloop.

— De berigten van de grenzen houden weinig bijzonders. Zij spreken van een onbeduidend gevecht tusschen de beide partijen in den omtrek van Irun voorgevallen. Te Bajonne wilde men een oogenblik, dat de prinses *van Beira* aldaar was aangekomen; het ongegronde van dit gerucht bleek weldra. In die stad worden intusschen vele sendelingen opgemerkt, en was het gerucht loopende, dat Engeland en Frankrijk thans weder op middelen bedacht waren, om aan den oorlog in Spanje een einde te maken, en don *Carlos* een jaargeld wilden toeleggen, wanneer hij Spanje verliet. [illegible]

Van *Espartero* en zijne onderbevelhebbers had men niets vernomen.

— De rente was heden willig ter beurze. Men sprak veel over den geest in de kamer heerschende, zoo men meende blijkbaar geworden door de uitspraak omtrent de verkiezing van den heer *Lefebvre*. De in Luxemburg gerezene kwestie maakte ook het onderwerp der gesprekken uit. De notering was heden (23 *December*) 5 pCt. 107,80; 3 pCt. 78,95; Nap. r. 97,65; Sp. Ardoin 20½; Portugal 19¾; Rom. L. 100½.

Duitschland.

FRANKFORT den 22sten December.

De zeven afgezette Göttinger Hoogleeraren hebben tegen hun ontslag geprotesteerd, op grond dat, zelfs volgens het koninklijk patent van 14 november, geen staatsdienaar afgezet kan worden zonder voor den staatraad verhoord te zijn.

De drie verbannen hoogleeraren *Dahlmann*, *Grimm* en *Gervinus* zijn den 17den december, door een aantal hunner ambtgenooten vergezeld, te Witzenhausen aangekomen, alwaar een honderdtal studenten, die hun vooruitgesneld waren, hen afwachtte, de paarden van het rijtuig afspande, en hetzelve in triumf de stad binnentrok. Onder hun geleide zetteden de hoogleeraren hunne reis naar Kassel voort, alwaar zij den 18den aankwamen.

Te Göttingen heeft derzelver vertrek en het sluiten der kollegien van de overige onderteekenaars der bekende protestatie en van zes andere hoogleeraren, die verklaarden geene voorlezingen meer te zullen houden, tot eenige rustverstoring van de zijde der studenten aanleiding gegeven, die in grooten getale aan hunne leermeesters serenades brengende, door de landdragonders uiteengejaagd werden. Verscheiden derzelve waren in hechtenis genomen, maar reeds den 16den weder ontslagen. In eene algemeene vergadering der studenten was besloten, dat vooreerst door niemand eenig collegie zoude bezocht worden.

— Men meent hier te weten, dat de hertog *van Nemours* tegen het einde van februarij eene reis naar Duitschland zal doen, wegens familie-aangelegenheden.

— Dezer dagen is een adjudant van don *Carlos* alhier incognito doorgereisd, belast, naar men zegt, met eene geheime zending aan H. K. H. de hertogin *van Beira*.

— De stad Leipzig, waar de gasverlichting reeds in onderscheidene fabrieken in gebruik was, zal weldra geheel op die wijs verlicht worden.

— Den 10den heeft zich voor Petersburg het ijs in de Newa vastg zet, zoodat men het te voet kan overgaan.

— Volgens berigten uit Odessa van den 1sten, waren den 28sten November in de voorstad Moldawanka wederom eenige nieuwe pestgevallen voorgekomen; sulks had onder de bevolking nieuwe neerslagtigheid verwekt. In de stad zelve, bleef de gezondheidstoestand nog gunstig.

— Op de Zwarte zee heeft in den nacht van den 19den op den 20sten een hevige storm gewoed, waardoor wel zeven en twintig schepen op de kusten van Rumelie en klein Azie waren geworpen.

— Uit Persie heeft men berigt, dat de Schach *Mushed* verlaten had, om tegen de opstandelingen van Herat op te trekken.

— Te Weenen waren den 15den December genoteerd: 5 pCt. Met. 105⅝; 4 pCt. 100¼; 3 pCt. 78¾.

Engeland.

LONDEN den 23sten December.

De jongste alhier uit Canada ontvangen berigten hebben de gewigtige tijding aangebragt, dat het eindelijk in dat gewest tot een volslagen opstand tegen het Britsch gezag is gekomen en de wederzijdsche partijen reeds slaags zijn geweest. Door middel van een den 2den December uit New-York vertrokken schip heeft men tijdingen uit Montreal tot den 28sten November ontvangen. Deze berigten zijn nog eenigzins verward en tegenstrijdig, maar maken van ernstige gevechten melding, die tusschen de Britsche troepen en de Canadasche opstandelingen geleverd zijn. Zoo veel [illegible] dat eene kolonne Britsche troepen, die uit Montreal was uitgetrokken, om de gewapende opstandelingen, welke zich [illegible] van die stad, en dus aan de grenzen der Vereenigde [illegible] zamelden, uiteen te drijven, met die opstandelingen [illegible] geraakt, en na een langdurig gevecht, waarbij ook uit de huizen geschoten werd, verslagen is. Men spreekt in de berigten van Noord-Amerikaanschen oorsprong van een door de [illegible] verlies van 2 of 400 man en twee [illegible] van de stad Montreal, alwaar de Britsche [illegible]

der laatsche berigten, nog de bovenhand had, spreken niet van deze gevoelige nederlaag; maar maken daarentegen met ophef gewag van de vermeestering van het dorp St. Charles door den Britschen kolonel *Wetherall*. Dit dorp was door een van de aanvoerders der opstandelingen, generaal *Brown*, in der haast versterkt, doch door de Britsche troepen, zoo zij zeggen met zeer gering verlies, genomen, en geheel in den asch gelegd. Ook andere naburige dorpen, waarin de Britten tegenstand ontmoetten, zijn afgebrand.

De *Times*, die zoo het schijnt het eerst van deze gebeurtenissen is onderrigt geworden, bevestigt in zijn nommer van heden het door de koninklijke troepen geleden verlies. De kolonne bestond uit vier of vijf kompagnien Britsche troepen, met geschut en eenige ruiterij. Dezelve was na een aanmerkelijk verlies, waaronder de beide vermelde veldstukken, gedwongen geweest, om naar Sorel, eene plaats aan de St. Laurens-rivier, beneden Montreal te wijken. Wat de verdere gebeurtenissen, onder anderen de vermeestering van het dorp St. Charles betreft door de koninklijke troepen, die later zou voorgevallen zijn, de *Times* zegt te hopen, dat zulks waar moge worden bevonden, doch doet opmerken dat de berigten deswege tegenstrijdig of ten minste onvolledig zijn.

Naar de *Times* verder vermeldt, bedraagt de geheele britsche magt in onze Noord-Amerikaansche bezittingen op dit oogenblik hoogstens 3,800 man, zijnde de dienstdoende kompagnien van acht regimenten voetvolk; terwijl het tegenwoordig saizoen niet toelaat om vóór het aanstaande voorjaar troepen uit Engeland derwaarts over te zenden; daarentegen wordt het land door opstandelingen overstroomd, waaronder vele gewapende fransche bewoners van Canada en duizende vrijwilligers uit de Vereenigde Staten, die naar het *lang voorbereidde* tooneel des oorlogs kwamen toesnellen. De gouverneur te Montreal, sir *John Colborn*, had aanzienlijke soldijen uitgeloofd aan degenen die thans vrijwillig hunne diensten aan het bestuur aanboden. Voorts had het koloniaal bestuur een' grooten voorraad geldspecie uit de bank van Montreal naar Quebec gezonden uit vrees voor een' mogelijken aanval de insurgenten op die stad. Men was ook bevreesd voor het afsnijden der gemeenschap tusschen die beide steden. — Volgens andere berigten, die echter niet geheel te vertrouwen zijn, had de opstand zich ook tot Opper-Kanada uitgebreid.

Deze tijdingen en geruchten hebben het hoofdonderwerp van het behandelde in de beide parlements huizen uitgemaakt. Door lord *Melbourne* werd in het hoogerhuis en door lord *Russell* in het lagerhuis voorgesteld, om de vacantie der beide huizen niet tot den 1sten Februarij, maar slechts tot den 16den Januarij te doen voortduren, ten einde de ministers te spoediger met het parlement zouden kunnen raadplegen over de maatregelen, die in de gegevene omstandigheden moeten genomen worden.

In het lagerhuis hebben de leden der oppositie het bestuur hevig aangevallen over de wijze waarop hetzelve ten aanzien van Canada gehandeld had. De minister *Russell*, het woord opvattende, legde er zich inzonderheid op toe, om te betoogen dat men verkeerd handelde, door den tegenwoordigen toestand van Canada met dien van Noord-Amerika, bij den aanvang van den vrijheids-oorlog in 1776, gelijk te stellen, dewijl het Gouvernement zich steeds bereid had getoond om aan eerstgenoemd land zoo veel regt te doen wedervaren als waarop eene kolonie aanspraak maken kon. Ook bij beklaagde zich over de uitdrukkingen, door de radicale leden gebezigd, zeide overtuigd te zijn dat er alle hoop bestond, om, door gepaste middelen, Canada met het Moederland vereenigd te houden, en besloot met de opgave van zijn plan, om wel terstond na de hervatting der zittingen deze zaak weder op het tapijt te brengen, maar niet vóór den 1sten Februarij wets-ontwerpen dienaangaande voor te leggen.

Heden avond zouden aan de beide huizen al de voor openbaarmaking vatbare stukken worden medegedeeld.

— De volksleider *Daniel O'Connell* heeft aan de bovenvermelde beraadslagingen in het Lagerhuis geen deel genomen, maar bevindt zich sedert eenige dagen te Dublin, alwaar hij druk bezig is met tegen de van regeringswege voorgestelde armenwet voor Ierland te ijveren, en om de schatting voor zijnen persoon te vorderen. De laatste schijnt dit jaar ongemeen ruim te zullen uitvallen.

— Zoowel de wet wegens de civile lijst van koningin *Victoria*, als die wegens het jaargeld van de hertogin *van Kent*, heeft thans nagenoeg in de beide huizen van het parlement zijn beslag erlangd.

In het lagerhuis wil de kolonel *Sibthorp* eerlang voorstellen, om het jaargeld van 20,000 p. sterl. aan prins *Leopold* van Saxen-Coburg verleend, niet langer aan hem uit te betalen.

— Volgens de jongste berigten uit Lissabon tot den 13den dezer had de minister van financien aldaar aan de cortes een ontwerp voorgelegd, betrekkelijk eene nieuwe uitgifte van papieren geld, waarmede de helft van alle betalingen, aan het gouvernement zoowel als aan particulieren, zou kunnen geschieden.

— Ter beurze van gisteren waren de fondsen genoteerd: 3 pCt. consol. 93⅜; Ned. 2½ pCt. 53⅞; Id. 5 pCt. 101⅛; nieuwe leening 99⅞; Sp. Ardoin 19¾; Portugal 19⅞; Braz. 80.

Nederlanden.

BREDA, den 26sten December.

Bij besluit van 22 December jl., heeft het Zijne Majesteit behaagd te benoemen:

den onder-intendant der 1ste klasse J. van Oosterhout, tot intendant der 2de klasse;

de onder-intendanten der 2de klasse G. Falck en W. Craaij, tot onder-intendanten der 1ste;

de adjunct-intendanten jonkheer B. W. Everts en J. J. B. Kesman, tot onder-intendanten der 2de klasse;

en de aspiranten bij de militaire administratie M. de Ras en jonkheer G. van Geen, tot adjunct-intendanten.

Zijnde verder bij bovengemeld besluit aan den onder-intendant der 1ste klasse F. L. Matt, het non-activiteit verleend, onder toekenning van den rang van intendant der 2de klasse, zonder bezwaar voor 's Rijks schatkist.

— De *staatscourant* houdt heden de benoemingen tot burgemeesters ten platten lande in de provincien Overijssel en Drenthe, en die tot grietmannen in de provincie Vriesland.

— Het groot diner ll. Vrijdag ten hove is zeer luisterijk geweest. Daarbij waren tegenwoordig de leden van het koninklijk geslacht en van de beide kamers der staten-generaal.

De berigten uit Belgie houden weinig bijzonders, dan alleen dat men de kwestie over de houtvellingen in het Grunerwald, waarvan met voordacht en om een bekend doel, zooveel ophef is gemaakt, als geëindigd beschouwt. Terwijl van de zijde des bewinds, bij de discussie over het aangevraagd crediet van drie millioenen fr. in de kamer van vertegenwoordigers werd verklaard, dat de zaken in het Luxemburgsche in het *statu quo* waren gebleven, spreekt men van depeches uit Parijs bij vorst *Leopold* ontvangen, waarin koning *Lodewijk Philips* zijn schoonzoon zou te kennen gegeven hebben, dat het gerezen geschil voor hem wederbijgelegd was. De oorlogsdrift in Belgie is dan ook wederom geheel bedaard; het heet nu slechts dat de opgetrokken troepen tot een observatie-korps moesten strekken, dat de zending van troepen door de voorzigtigheid bevolen werd, enz.

— In den senaat is, op eene door den heer *Cassiers* gedane vraag, door de belgische ministers verklaard, dat hun niets officieels bekend was van hetgeen de geruchten zeiden, omtrent regten door de hollandsche autoriteiten van de belgische schepen op de Schelde gevorderd.

— Il. Zaturdag waren de Ardoins te Antwerpen tegen 19⅝ genoteerd.

*** Heden overleed alhier plotseling aan eene beroerte, onze waarde Broeder en Oom, de Heer HENDRIK VAN DER NOOT, in het 64ste jaar zijns levens.

Wed. A. HAAN,
Geb. v. d. NOOT,
JOZUA J. CROOSWIJCK,
H. W. C. CROOSWIJCK,
J. M. CROOSWIJK.

ROTTERDAM,
24. December 1837.

Eenige Kennisgeving.

*** Het Kollegie van Regenten over de Godshuizen en den algemeenen Armen te *'s Hertogenbosch*, is voornemens in het openbaar aan te besteden: Het AFBREKEN en WEDER-OPBOUWEN van een gedeelte van het KRANKZINNIGEN-HUIS, binnen gemelde Stad.

De Aanbesteding zal plaats hebben op Donderdag den 18. Januarij 1838, in de gewone Vergaderzaal van voornoemd Kollegie, in het Groot Zieken-Gasthuis, des middags ten twaalf uren.

De Voorwaarden der Aanbesteding zullen acht dagen te voren ter lezing liggen op het Kantoor van den Ontvanger van het algemeen Armbestuur, in het Oud-Mannen- en Vrouwenhuis, het *Neêrlands Koffijhuis*, bij JANSEN, en het *Eindhovens Koffijhuis*, bij LANDHEER, in de Hinthamerstraat, zullende de Heer Stads-Architect alle verzocht wordende inlichtingen geven.

MET HOOGE TOESTEMMING.

Het Gezelschap KOORDDANSERS, GROEPISTEN en PANTOMIMISTEN van *Weenen*, zal dezer hebben op Woensdag den 27. dezer, eene *Tiende Representatie* te geven, in de Tent, staande op het Kasteelplein, bestaande in: ACROBATISCHE EXERCITIEN, met en zonder Balanceerstok, door het geheele Gezelschap; waarin bijzonder uitmunt: DE MANDEDANS, door den Heer A. NEISZ; gevolgd door: DE DRIE INDIANEN, Dans op drie koorden: Na hetzelve: ARLEQUIN POSTILLON, Ballet-Pantomime in twee Afdeelingen; Tot Slot DE GROOTE OPTOGT, en buitengewone Kunstoefening van de onvergelijkelijke OLYPHANT, Mademoiselle *BABA*.

Mad. LE CIERF zal de eer hebben eene Pantomimische Voorstelling met gemelde Olyphant voor te stellen, waarop zij zich met regt kan beroemen, dat iets zoodanigs nimmer voor de oogen van iemand is ten uitvoer gebragt.

De aanvang is precies [illegible]

De directie beveelt zich in de gunst der Bredasche kunstliefde, en hoopt dat zij met haar talrijk Gezelschap, door goede uitvoering, Costumes, fraai verlicht en goed verwarmd lokaal, zich zulks zullen waardig maken.

F. NEISZ EN L. CIERF EN COMP.
Directeurs.

Te Breda, bij BROESE EN COMP. Boekdrukkers en Boekverkoopers.